

Artikel 10, stk. 1, indebærer, at enhver har ret til frit at modtage og meddele oplysninger, information og idéer. Beskyttelsen omfatter alle, både fysiske og juridiske personer. En bestemmelse om forbud mod reklamer for politiske partier eller budskaber er rettet mod fjernsynsforetagenderne. Det indebærer en begrænsning med hensyn til, hvilken slags reklame der lovligt kan sendes i reklameblokkene i fjernsyn, og dermed også en begrænsning i fjernsynsforetagendernes mulighed for at formidle information og idéer på denne måde i dette medie. Det indebærer endvidere en begrænsning i privates adgang til at booke reklamer i reklameblokkene, og dermed er der tillige tale om en begrænsning i privates adgang til at meddele information og idéer på en bestemt måde i et bestemt medie.

En begrænsning i adgangen til at udsende reklamer for politiske partier eller budskaber er på denne baggrund en indgriben i ytringsfriheden.

Under opfyldelse af de betingelser, som udtømmende er opregnet i artikel 10, stk. 2, kan en indgriben i ytringsfriheden imidlertid – på baggrund af en konkret fortolkning – være tilladelig i henhold til konventionen. I artikel 10, stk. 2, nævnes indledningsvis, at da udøvelse af ytringsfrihed medfører pligter og ansvar, kan der under visse betingelser sættes begrænsninger for ytringsfriheden.

Artikel 10, stk. 2, bestemmer derfor, at begrænsningen skal være foreskrevet ved lov og være nødvendig i et demokratisk samfund. I bestemmelsen gøres der herefter udtømmende op med, hvilke hensyn der kan være tale om ved bedømmelse af, om betingelsen om at være nødvendig i et demokratisk samfund er opfyldt. Hensynene er national sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Ved bedømmelsen af, om begrænsningen er foreskrevet ved lov, indgår tillige, at der skal være tale om et legitimt formål – f.eks. at beskytte andres ytringsfrihed – med at indføre begrænsningen. Ved bedømmelsen af, om begrænsningen er nødvendig i et demokratisk samfund, indgår overvejelser om, hvorvidt begrænsningen er proportional i forhold til det formål, som ønskes tilgodeset, og om begrundelsen for begrænsningen er relevant og tilstrækkelig.

»Nødvendig« har også et selvstændigt indhold. For at en begrænsning skal være nødvendig og dermed tilladelig i henhold til konventionen, kræves på den ene side ikke, at det er absolut nødvendigt for samfundet,

at den pågældende begrænsning gennemføres, men det er på den anden side heller ikke tilstrækkeligt, at begrænsningen er ønskelig, fornuftig eller nyttig m.v. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol lægger vægt på, at der er tale om »a pressing social need«, hvilket nærmest vil sige, at der skal være tale om et presserende samfundsbehov.

Artikel 10, stk. 2, overlader efter sin ordlyd en vis skønsmargin til medlemsstaterne ved bedømmelsen af disse forskellige begreber og betingelser. Denne skønsmargin for medlemsstaterne kan dog være større eller mindre afhængig af indgrebs art og det samfundsområde, begrænsningen gælder for.

2.3.1 *Praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol*

I en dom af 28. juni 2001 tog Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol stilling til en sag om politiske reklamer – VgT Verein gegen Tierfabriken mod Schweiz.

En dyrebekyttelsesforening ønskede en 55 sekunder lang tv-reklame for et budskab om, at man bør spise mindre kød af hensyn til eget helbred, dyrene og miljøet, bragt i tv. Foreningen fik tv-reklamen afvist under henvisning til, at det var ulovligt at reklamere for politiske anskuelser.

Foreningen indbragte afslaget for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol med påstand om, at afslaget var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 om ytringsfrihed.

Til støtte for begrænsningen i ytringsfriheden og dermed også forbuddet mod udsendelse af politiske reklamer (radio og) fjernsyn gjorde Schweiz gældende, at det skulle være med til at sikre den demokratiske proces, idet de finansielt stærke politiske kræfter derved ikke har lejlighed til – gennem tv-reklamer – at udkonkurrere de svagere. Formålet med reguleringen var således at beskytte andres rettigheder. Domstolen var enig i, at dette hensyn er ét af de hensyn, som er opregnet i artikel 10, stk. 2, om ytringsfrihed.

Domstolen gik herefter over til at prøve, om indgrebet var nødvendigt i et demokratisk samfund. Domstolen bemærkede hertil, at ytringsfriheden er en af de grundlæggende rettigheder i et demokratisk samfund, og at indgreb/begrænsninger heri må fremføres overbevisende, og at dette især er gældende, når der er tale om politiske ytringer frem for mere almindeligt kommercielle. Domstolen bemærkede, at når der var tale om almindelige kommercielle ytringer (reklamer), var der en adgang for medlemsstaterne til at bestemme, om indgrebet er en følge af »a pressing social need«.